

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชน
ตามหลักกาลามสูตร
Democratic Governance from Kalama-Sutta-Based Perception of People

พระอิทธิพงษ์ ญาณวิโส (ขวัญพัก)

Phra Itthipong Yanavangso (Khanphak)

อาทิตย์ แสงเฉวก

Atit Saengchawek

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์

Master of Political Science Program, Faculty of Social Science,

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University, Sri Lanchang Campus

E-mail: winnernews@gmail.com

Received: 4 February 2025; Revised: 31 March 2025; Accepted: 27 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และเพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน ประชากร จำนวน 97,709 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนาวิธี ผลการวิจัยพบว่า 1. การรับรู้ของประชาชน โดยรวมและรายด้านอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ หลักเสรีภาพ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68) หลักเสียงข้างมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.69) หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.77) และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ พบว่า อายุต่างกัน มีการรับรู้ แตกต่างกัน ($F = 3.386$, Sig = .010) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($F = 3.995$, Sig = .003) ด้านหลักเสรีภาพ ($F = 3.214$, Sig = .013) และด้านความเสมอภาค ($F = 4.195$, Sig = .002) มีความแตกต่างกัน 3. การรับรู้การปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร คือ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของอำนาจ
อธิปไตยตามระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองโดยตรงและโดยอ้อม

คำสำคัญ: การรับรู้, การปกครองระบอบประชาธิปไตย, กาลามสูตร

Abstract

The objectives of the research were to study the democracy perception of people in Muang Loei district, Loei province, to compare the people's democracy perception, classified by gender, age, educational level, occupation and salary, and to study the people's perception of democracy, based on Kalama-Sutta. The study was conducted through the mixed method research (MMR). Key informants were five people. The sample group was a total of 398 people, selected from 97,709 people. The research tool consisted of the five-level rating scale questionnaire, and the in-depth interview for the qualitative research. The data were analyzed by the statistical program for social sciences, including the content analysis and the descriptive explanation. The research findings were as follows: 1. The democracy perception of people in Muang Loei district, Loei province, was totally and separately found to be at a high level ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71). Separately considered in the descending order, the aspect with the highest mean score was the rule of law ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.71), followed by liberty ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68), the majority rule ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.69), equality ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.77), and sovereignty ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.74), respectively. 2. The comparison of the people's democracy perception revealed that the democracy perception of Muang Loei people, classified by their different age, was totally different ($F = 3.386$, Sig = .010). Separately considered, sovereignty ($F = 3.995$, Sig = .003), liberty ($F = 3.214$, Sig = .013), and equality ($F = 4.195$, Sig = .002) were different. 3. The Kalama-sutta-based perception of democracy demonstrated that the people occupied sovereignty, got an opportunity to participate in politic activities, participated in governing the country directly or indirectly.

Keywords: Perception, Democracy, Kalama-Sutta

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ได้รับการยอมรับว่าเป็นระบอบที่หลายประเทศนิยมใช้เป็นแนวทางในการปกครองประเทศ (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2558) และในประเทศไทยมีการเรียกร้องการปกครองระบอบประชาธิปไตย กระทั่งนำมาซึ่งการปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎรเข้ายึดอำนาจและเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 (ฉัตรชัย ศรีเมือง กาญจน, 2565, กรกฎาคม) นับตั้งแต่การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยเกิดการรัฐประหารขึ้นหลายต่อหลายครั้ง ส่งผลกระทบต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างมากเพราะมีการฉีกรัฐธรรมนูญมากถึง 20 ฉบับ สูงเป็นอันดับ 3 ของโลก (ไทยรัฐออนไลน์, 2561) การฉีกรัฐธรรมนูญแต่ละครั้งย่อมส่งผลกระทบต่อการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งเป็นกลุ่มพลังการเมืองที่สำคัญ แต่พบว่า ร้อยละ 80 ยังไม่เข้าใจเรื่องการเมืองการปกครอง (พงษ์เมธิ ไชยศรีหา, 2561) เมื่อพรรคการเมืองและนักการเมืองออกมาประชาสัมพันธ์หรือรณรงค์หาเสียง ประชาชนที่ขาดความรู้ความเข้าใจก็ย่อมหลงเชื่อได้อย่างง่ายดาย ตามหลักพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงสอนหลักความเชื่อ ดังนั้นก่อนที่จะรับสารหรือปลงใจเชื่อในสารที่ทางการเมืองส่งมานั้น ผู้รับสารควรจะต้องมีหลักการพิจารณา ก่อนตัดสินใจเชื่อ ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้เรียกว่า กาลามสูตร โดยพระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำให้ชาวกาลามะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องราวต่างๆ อย่างละเอียดละออด้วยความรอบคอบก่อนจะเชื่อ โดยไม่ให้เชื่อทันทีเพียงเพราะเป็นเรื่องที่เคยได้ยินได้ฟังมา เพราะคนอื่น ๆ ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา เพราะฟังข่าวลือ เพราะมีอ้างถึงในหนังสือหรือตำรา เพราะเหตุผลเชิงตรรก เพราะอนุমানหรือคิดที่ก่อกวนตัวเอง เพราะใคร่ครวญไตร่ตรองตามเหตุผลดูแล้วตรงกัน เพราะตรงกับแนวคิดทฤษฎีที่คิดไว้ เพราะคิดเอาน่าว่าจะถูกต้อง หรือน่าจะเป็นไปได้ หรือเพราะคนที่บอกนั้นเป็นครูอาจารย์ของตน (กรมการศาสนา, 2525)

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เปิดเผยข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลาง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 22 มีนาคม 2566 ว่ามีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 52,287,045 คน เฉพาะจังหวัดเลยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 506,768 คน แยกเป็นชาย 251,642 คน และหญิง 255,126 คน (ไทยพีบีเอส, 2566) และเนื่องจากจังหวัดเลยมีราษฎร จำนวน 633,291 คน กกต.ได้แบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดเลยเป็น 4 เขตเลือกตั้ง มี ส.ส. ได้ 4 คน เฉลี่ยจำนวนราษฎร 162,766 คนต่อ ส.ส. แบบแบ่งเขตหนึ่งคน เขตเลือกตั้งทั้ง 4 เขต ประกอบด้วย เขตเลือกตั้งที่ 1 ครอบคลุมอำเภอเมืองเลย และอำเภอเอราวัณ เขตเลือกตั้งที่ 2 ครอบคลุมอำเภอภูหลวง อำเภอหนองหิน อำเภอผาขาว อำเภอภูกระดึง และอำเภอวังสะพุง เฉพาะตำบลศรีสงคราม ตำบลหนองหญ้าปล้อง และตำบลโคกขมิ้น เขตเลือกตั้งที่ 3 ครอบคลุมอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ และอำเภอวังสะพุง ยกเว้นตำบลศรีสงคราม ตำบลหนองหญ้าปล้อง และตำบลโคกขมิ้น และเขตเลือกตั้งที่ 4 ครอบคลุมอำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม และอำเภอนาด่าง (ITAX, 2566) ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 97,709 คน และมีผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 73,997 คน คิดเป็นร้อยละ 75.73 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย, 2566)

จากการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากถึงร้อยละ 75.73 แสดงให้เห็นว่ามีการรับรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งถือว่าเป็นหลักการสำคัญในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาชนรู้ตัวตนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งจะมอบให้

อำนาจนี้แก่ผู้แทนราษฎรให้ไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนในรัฐสภา โดยผ่านการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีเสรีภาพในการเลือกผู้แทนราษฎรที่ตนต้องการเท่านั้น บนพื้นฐานของความเสมอภาค คือ ทุกคนมีหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่ากันหมด ส่วนผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนราษฎรก็ต้องอาศัยหลักการเสียงข้างมากจึงจะมีความชอบธรรมตามกฎหมายหรือหลักนิติธรรมในการเข้าไปใช้อำนาจแทนประชาชนในรัฐสภา อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอยู่ประมาณร้อยละ 24.27 นั้นมีเหตุผลอะไรจึงไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มนี้ยังขาดการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยอาจจะเกิดมาจากความเชื่อผิด ๆ บางประการ เช่น บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า ถึงแม้ตนเองจะไม่ไปเลือกตั้ง แต่ก็มีคนอื่น ๆ ไปเลือกตั้งอยู่แล้ว บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบได้รับความนิยมน้อย ต่อให้ตนไปเลือก เขาก็ไม่มีโอกาสชนะการเลือกตั้งแน่นอน บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า พรรคที่ตนชื่นชอบ ไม่มีโอกาสชนะการเลือกตั้ง จึงไม่ไปเลือกตั้ง บางคนไม่ไปเลือกตั้งเพราะคิดว่า ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบได้รับความนิยมสูงอยู่แล้ว แม้ตนไม่ไปเลือกตั้ง เขาก็จะชนะเลือกตั้งแน่นอน ฯลฯ

แม้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับสากลว่าเป็นระบอบที่ให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน แต่ในบริบทของประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาหลายประการที่กระทบต่อความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้ง เช่น การรัฐประหารและการฉีกรัฐธรรมนูญมากถึง 20 ฉบับ นำไปสู่ความไม่ต่อเนื่องทางโครงสร้างประชาธิปไตย ส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น และความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ความรู้และความเข้าใจของประชาชนยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรและประชาชนระดับรากหญ้า ที่แม้เป็นฐานพลังทางการเมืองสำคัญ แต่ยังขาดความรู้ด้านการเมืองการปกครอง ทำให้เกิดความเชื่อผิด ๆ และตกเป็นเป้าของการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองได้ง่าย ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้ง ซึ่งปรากฏจากพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางกลุ่มที่ไม่ออกไปใช้สิทธิ โดยมีแนวคิดว่า การไม่ไปเลือกตั้งไม่มีผลต่อผลการเลือกตั้ง หรือเชื่อว่าเสียงของตนไม่มีความหมาย นำไปสู่การละเลยสิทธิของตนเอง ขาดกระบวนการพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อหรือตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งสะท้อนถึงการขาดหลักการเชิงพุทธ เช่น “กาลามสูตร” ที่เน้นให้พิจารณาอย่างรอบด้านก่อนเชื่อ ไม่คล้อยตามเพียงเพราะอารมณ์หรือความเคยชิน แม้มีสถิติผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมืองเลยสูงถึงร้อยละ 75.73 แต่ยังมีประชาชนราวร้อยละ 24.27 ที่ไม่ไปใช้สิทธิ ซึ่งสะท้อนว่า การรับรู้และความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง และมีช่องว่างที่ควรได้รับการส่งเสริมและแก้ไข

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร เพื่อศึกษาว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการรับรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักการพิจารณาประกอบความเชื่อในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า กาลามสูตร มีส่วนช่วยให้ประชาชนรู้จักคิดใคร่ครวญด้วยความรอบคอบก่อนปลงใจเชื่ออย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method research: MMR) ทั้งวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีลำดับขั้นตอนการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นร่างแบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 ตัวอย่าง ผลที่ได้ในขั้นตอนนี้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย แบบสอบถาม และข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ และได้ผลการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนที่ 3 เป็นการศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 25 คน ผลที่ได้ก็คือ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้เป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 97,709 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย, 2566, 15 พฤษภาคม) กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้เป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 398 คน กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) เกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร จำนวน 25 รูป/คน โดยเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านรัฐศาสตร์ ด้านการปกครอง และด้านพระพุทธศาสนา หรือเป็นอาจารย์บรรยายรายวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ การปกครอง และพระพุทธศาสนา

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ และ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ การปกครอง และพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร

4. การสร้างเครื่องมือวิจัย

4.1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีขั้นตอนการดำเนินการโดยร่างข้อคำถามและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำ ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ขอหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ส่งเครื่องมือ วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำเพื่อหาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ นำเครื่องมือวิจัยที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาแล้วกลับมาทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขออนุญาตนำแบบสอบถามการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน และนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และจัดเรียงข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ตามหลักสถิติต่อไป

4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ การปกครอง และพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตร มีขั้นตอนการดำเนินการโดยร่างประเด็นข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมขอวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลที่ได้มาประมวล เรียบเรียง และจัดกลุ่มเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาและพรรณนา

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการลงพื้นที่ และส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์เชิงสถิติโดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการเปรียบเทียบข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที่แบบ t-test for independent samples และทำการเปรียบเทียบข้อมูลแบบ one-way ANOVA ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอด้วยพรรณนาวิธี (Descriptive Explanation)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติอ้างอิงหรือสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย การทดสอบค่าที่ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80 และเพศชาย จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.74 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.43 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.27 และอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.96 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90 ระดับปริญญาโท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 และ ระดับประถมศึกษา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31 ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.64 อาชีพค้าขาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.37 อาชีพเกษตรกร จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.10 อาชีพรับราชการ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.57 และ อาชีพรับจ้าง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.32 ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 52.01 รายได้สูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62 รายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.06 และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.31

2. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ลำดับ ด้านของประชาธิปไตย		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) S.D. ระดับการรับรู้	
1	หลักนิติธรรม	3.92	0.71 มาก
2	หลักเสรีภาพ	3.91	0.68 มาก
3	หลักเสียงข้างมาก	3.90	0.69 มาก
4	หลักความเสมอภาค	3.82	0.77 มาก
5	หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน	3.79	0.74 มาก

การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมและรายด้านอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ หลักเสรีภาพ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68) หลักเสียงข้างมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.69) หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.77) และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ปัจจัยพื้นฐาน	รายด้านของประชาธิปไตย	ค่า F	ค่า Sig.	สรุปผลการเปรียบเทียบ
อายุ	โดยรวม	3.386	.010	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
	หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน	3.995	.003	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
	หลักเสรีภาพ	3.214	.013	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
	หลักความเสมอภาค	4.195	.002	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
	หลักนิติธรรม	ไม่ระบุ	>.05	ไม่แตกต่างกัน
	หลักเสียงข้างมาก	ไม่ระบุ	>.05	ไม่แตกต่างกัน
เพศ	โดยรวมและทุกด้าน	-	>.05	ไม่แตกต่างกัน
ระดับการศึกษา	โดยรวมและทุกด้าน	-	>.05	ไม่แตกต่างกัน
อาชีพ	โดยรวมและทุกด้าน	-	>.05	ไม่แตกต่างกัน
รายได้ต่อเดือน	โดยรวมและทุกด้าน	-	>.05	ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม แตกต่างกัน ($F = 3.386$, Sig = .010) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($F = 3.995$, Sig = .003) ด้านหลักเสรีภาพ ($F = 3.214$, Sig = .013) และด้านความเสมอภาค ($F = 4.195$, Sig = .002) มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านนิติธรรม และด้านเสียงข้างมาก ไม่

แตกต่างกัน ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตร

ประชาชนมีความคิดเห็นและเข้าใจ เรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร คือ ประชาชนรับรู้ถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงและโดยอ้อม การเลือกตั้งโดยสมัครใจ การได้รับโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิพากษ์วิจารณ์หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การรับรู้ถึงสิทธิความมีอิสระหรือเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพสุจริต เสรีภาพทางความคิดและความเชื่อ เสรีภาพในการแสดงออกตามความเป็นจริง เสรีภาพในการชุมนุมและร่วมกลุ่ม เสรีภาพในการเลือกทางการเมือง การรับรู้ถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมาย การได้รับการพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและทางการเมือง การรับรู้ถึงการปกครองโดยกฎหมาย กฎหมายที่ยุติธรรม กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสและเป็นธรรม และกฎหมายมีระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ และการยอมรับให้เสียงส่วนใหญ่เป็นผู้กำหนดทิศทางหรือผลลัพธ์ของการตัดสินใจตามหลักกาลามสูตร การเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย กระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและยุติธรรม การยอมรับผลการตัดสินใจของเสียงข้างมาก และการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีความรู้ความเข้าใจในหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ หลักนิติธรรม โดยทุกคนเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย พร้อมเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายเพื่อคลี่คลายหรือยุติข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หลักเสรีภาพ ทุกคนมีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพสุจริตที่ไม่ผิดกฎหมาย และมีอิสระในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลและการทำงานของผู้นำราชการ หลักเสียงข้างมาก ทุกคนยอมรับความคิดเห็นหรือมติของเสียงส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันก็เคารพและรับฟังเสียงส่วนน้อย หลักความเสมอภาค ทุกคนเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่กีดกันผู้อื่น และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม และเลือกผู้แทนโดยสมัครใจ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูน วิเศษศรี และคณะ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง โดยผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม แตกต่างกัน รวมทั้งด้านหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านหลักเสรีภาพ และด้านความเสมอภาค ($F = 4.195, Sig = .002$) อภิปรายได้ว่า คนที่มีวัยแตกต่างกันย่อมผ่านประสบการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน คนที่มีอายุน้อยกว่าย่อมผ่านประสบการณ์มาน้อยกว่าผู้ที่สูงวัยกว่า สอดคล้องกับคำพูดที่ว่า “ประสบการณ์มักเพิ่มขึ้นตามอายุ” โดยเฉพาะงานจำนวนไม่ต้องต้องอาศัยทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ที่ต้องผ่านการสั่งสมมาเป็นเวลานาน การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็คล้ายกัน ผู้ที่มีประสบการณ์มานานกว่าย่อมผ่านการปกครองโดยรัฐบาลสมัยแล้วสมัยเล่า และรู้เห็นความเคลื่อนไหวในแวดวงการเมืองการปกครองมาอย่างยาวนาน ย่อมจะเข้าใจและตามทันนักการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูน วิเศษศรี และคณะ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากการวิจัยนี้ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่มีผลต่อการรับรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ ศิลป์ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยผลการวิจัยพบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตามหลักกาลามสูตรจากการสัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการรับรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยหลักกาลามสูตร โดยยอมรับในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ยินดีเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทุกครั้งที่ได้รับโอกาส ร่วมใช้สิทธิในการปกครองประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัดสินใจเลือกผู้แทนโดยสมัครใจ ปฏิเสธการซื้อสิทธิขายเสียง เลือกรับประกอบอาชีพสุจริตโดยอิสระ ไม่ทำผิดกฎหมาย กล่าววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและผู้แทนราษฎร เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายด้วยความเชื่อมั่นในความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองและของผู้อื่น ยอมรับและปฏิบัติตามเสียงข้างมาก พร้อมรับฟังเสียงข้างน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูน วิเศษศรี และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง” โดยผลการวิจัยพบว่า ประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยทั่วถึงและทุกฝ่าย ประชาชนไม่ทราบถึงอำนาจอธิปไตยของตนเองและไม่เข้าใจว่าประชาธิปไตยหมายถึงอะไร ขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2567) ได้ให้ความเห็นต่อการรับรู้ของประชาชนต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักกาลามสูตรว่า “สามารถพิจารณาจากหลักการทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมให้คนมีการไตร่ตรอง พิจารณาข้อมูลด้วยเหตุผล และพิจารณาสิ่งใด ๆ อย่างเป็นกลางโดยไม่เชื่อในสิ่งใดเพราะการบอกเล่าหรือประเพณีที่สืบทอดกันมา โดยประชาชนควรตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองรับฟังหรือได้ยินจากสื่อต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการเชื่อหรือรับเอาข้อมูลที่ไม่มีความจริงหรือมีการบิดเบือน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ควรขึ้นอยู่กับมาสืบทอดอำนาจหรือปฏิบัติตามแบบแผนที่มี

มาแต่โบราณ แต่ควรยึดถือหลักเหตุผลและความยุติธรรม ประชาชนควรหาหลักฐานที่ชัดเจนและไม่ใช่การคาดเดาหรือฟังจากคำบอกเล่า โดยเฉพาะเมื่อต้องพิจารณานโยบายหรือผู้แทน แม้ประชาธิปไตยจะมาพร้อมกับ การเคารพในความเห็นต่าง แต่ควรยึดหลักการพิจารณาด้วยเหตุผลที่เป็นกลาง โดยไม่ยึดติดกับความคิดเดิมที่ไม่มีข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจในการเลือกผู้นำหรือการตัดสินใจทางการเมืองไม่ควรอิงอยู่กับการยกย่องเชิดชูจากสังคมเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาจากคุณสมบัติและคุณธรรมที่แท้จริงของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นหลักกาลามสูตรจึงสอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนมีอำนาจในการพิจารณาด้วยเหตุผล ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการตั้งคำถามต่อผู้นำในด้านคุณธรรมและความถูกต้อง ประชาชนที่มีการรับรู้ตามหลักนี้จะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาระบบการเมืองที่โปร่งใสและยุติธรรม”

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร จากการศึกษาเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการต่างๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

1. หลักอธิปไตยเป็นของปวงชน (Sovereignty) โดยประชาชนรับรู้ในความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผ่านการลงประชามติ การลงชื่อคัดค้านและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และมีอำนาจตัดสินใจยินยอมมอบให้อำนาจแก่ผู้แทนผ่านการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม

2. หลักเสรีภาพ (Liberty) ประชาชนมีเสรีภาพในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสมัครใจ ไม่มีใครบังคับขู่เข็ญ มีอิสระเลือกประกอบสัมมาอาชีพ โดยไม่ละเมิดกฎหมาย มีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลและการทำงานของผู้แทนราษฎร และมีสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยสงบ ปราศจากอาวุธหรือความรุนแรง

3. หลักความเสมอภาค (Equality) ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ควรถูกกีดกัน ไม่ควรถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดๆ มีสิทธิเลือกตั้งตามหลักการ “หนึ่งคน หนึ่งคะแนน” เท่ากัน ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น และปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบกัน

4. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) ประชาธิปไตยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ดังนั้นประชาชนเคารพและปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือกฎหมาย ประชาชนเชื่อว่ากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายจะทำให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ช่วยให้อำนาจยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้ โดยใช้กระบวนการทางกฎหมาย

5. หลักเสียงข้างมาก (Majority) ประชาชนยอมรับความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ เคารพสิทธิและรับฟังเสียงส่วนน้อย เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย เคารพในศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ยอมรับในสถานภาพของทุกคนเท่าเทียมกัน มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย

สรุป

การศึกษาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจากการรับรู้ของประชาชนตามหลักกาลามสูตร ในพื้นที่ อำเภอมือเืองเลย จังหวัดเลย จากผลของการวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นว่า การรับรู้ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอมือเืองเลย จังหวัดเลย อยู่ในระดับสูง โดยประกอบด้วยด้านการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่สามารถแสดงออกผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ด้านเสรีภาพมีการรับรู้ถึงสิทธิและเสรีภาพในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ เช่น สิทธิในการประกอบอาชีพสุจริต การแสดงความคิดเห็น การชุมนุม และการร่วมกลุ่มทางการเมือง นอกจากนี้ด้านความเสมอภาคยังมีการรับรู้ถึงความเสมอภาคภายใต้กฎหมายแห่งรัฐ การเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย และการตัดสินใจที่โปร่งใสและยุติธรรม โดยเฉพาะในด้านหลักนิติธรรมที่มีการให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและไม่มีการอภิสิทธิ์เหนือกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้เกิดความยุติธรรมในสังคม และด้านหลักเสียงข้างมาก มีการยอมรับผลการตัดสินใจของเสียงส่วนใหญ่ อีกทั้งยังมีการเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อย เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น และมีการยอมรับในศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน โดยสรุปแล้ว การศึกษานี้เน้นย้ำถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย และการเคารพในหลักการที่ทำให้การปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยเป็นไปอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

พัฒนานโยบายการเรียนรู้ประชาธิปไตยแบบใช้วิจารณ์ญาณเน้นให้ประชาชนรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและกลไกประชาธิปไตย ไม่เชื่อหรือคล้อยตามโดยง่าย บูรณาการ “หลักกาลามสูตร” เข้ากับการอบรมทางพลเมืองหรือหลักสูตรหน้าที่พลเมือง ส่งเสริมการตั้งคำถาม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุผล เช่น ข่าวการเมือง ข่าวการเลือกตั้ง หรือผลงานของผู้แทนราษฎร จัดกิจกรรมแบบอภิปราย วิเคราะห์สถานการณ์จริง เพื่อฝึกคิด

เชิงวิพากษ์ (critical thinking) ส่งเสริมให้ประชาชนเลือกตั้งด้วยสติและปัญญา ให้ประชาชนเลือกผู้แทนที่ “ทำจริง เป็นธรรม และเห็นผล” ไม่ใช่เพียงเพราะภาพลักษณ์ หรือคำสัญญา จัดเวทีแสดงวิสัยทัศน์ของผู้สมัคร ที่เน้นเนื้อหามากกว่าการหาเสียง พัฒนาเครื่องมือเปรียบเทียบผู้สมัคร เช่น "ประวัติ - นโยบาย - ผลงาน" ในรูปแบบเข้าใจง่าย สร้างสื่อสาธารณะที่ส่งเสริมการคิดไตร่ตรอง ใช้สื่อเป็นเครื่องมือให้ประชาชน “ไม่เชื่อตามกระแส” แต่ “เชื่อตามเหตุผลและผลลัพธ์ที่พิสูจน์ได้” รณรงค์ให้สื่อมวลชนใช้หลักจริยธรรม และนำเสนอข้อมูลรอบด้าน โดยไม่โน้มน้ำหนักคติ ส่งเสริมการผลิตรายการที่ตั้งคำถามต่อสังคม เช่น รายการวิเคราะห์นโยบาย วิเคราะห์ข่าวเท็จ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการแบบมีสติ เวทีสาธารณะ ควรเปิดให้คนเห็นต่างสามารถแสดงความเห็น โดยมีกรอบของเหตุผลและเคารพสิทธิกันและกันออกแบบกระบวนการประชาธิปไตยและเวทีชุมชนให้ปลอดภัยและเคารพความหลากหลาย ใช้กระบวนการ “ไตร่ตรองร่วม” (Deliberative Democracy) ในการตัดสินใจสาธารณะ การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องตั้งอยู่บนฐานของ “การใช้สติ ปัญญา เหตุผล และการไม่หลงเชื่อโดยไร้การไตร่ตรอง” ซึ่งสอดคล้องกับหลัก “กาลามสูตร” ของพระพุทธศาสนา ดังนั้น นโยบายสาธารณะควรมุ่งเน้นการสร้างพลเมืองที่มีสติ มีปัญญา และตัดสินใจด้วยเหตุผล มากกว่าตามอารมณ์หรือกระแส

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยตรง ผลการวิจัยจะทำให้ได้แนวทางหรือรูปแบบเกี่ยวกับการเรียนรู้ในชุมชน และควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกประชาธิปไตยขึ้นในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2525). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. (2565). 90 ปี การปฏิวัติสยาม. ใน รายการ ร้อยเรื่องเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มงานบริการวิชาการ.
- ไทยพีบีเอส. (22 พฤษภาคม 2566). กกต.ประกาศ 77 จังหวัดมีสิทธิเลือกตั้ง 52.28 ล้านคน. เรียกใช้เมื่อ 19 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/325865>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (17 ธันวาคม 2561). การแก้และฉีกรัฐธรรมนูญ. คอลัมน์. เรียกใช้เมื่อ 17 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.thairath.co.th/newspaper/columns/1446258>.
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมี. (3 มีนาคม 2566). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 140 ตอนที่ 14 ก. หน้า 38
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2558). การเมืองวัฒนธรรมไทย: ว่าด้วยความทรงจำ / วาทกรรม / อำนาจ. นนทบุรี: ฟาเดียวกัน

ปุน วิเศษศรี ประณต นันทียะกุล สุรพล สุยะพรหม และสวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล. (2563). การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน ในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(2), 27-38

ปุน วิเศษศรี. (2562). การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พงษ์เมธี ไชยศรีหา. (2561). ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิชาการและวิจัย. 8(3), 9-23.

พิสิษฐ์ วงศาโรจน์ศิลป์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. 7(1), 190-202.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย. (2566). ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดเลย (อย่างไม่เป็นทางการ) ในวันอาทิตย์ที่ 14 พฤษภาคม 2566. เรียกใช้เมื่อ 24 ธันวาคม 2566 จาก https://www.facebook.com/photo/?fbid=631752622330336&set=pcb.631752812330317&locale=th_TH.

iTAX. (25 เมษายน 2566). เขตเลือกตั้ง 2566 เลย์ ทั้ง 4 เขต (สส. 4 คน). ออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 19 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.itax.in.th/media/เขตเลือกตั้ง-2566-เลย์/>.

Yamane, Taro. (1973). Statistics : an Introductory Analysis. 3rd ed. New York: Harper and Row.